

Gruppesammen- sætning i en klasse

HVORDAN GØR VI DET????

OVERVEJ FØLGENDE:

- ER LÆRING INDIVIDUEL, KNYTTET TIL SOCIALE SAMMENHÆNGE ELLER EN KOMBINATION?
- ER DET BEDST AT VÆRE I GRUPPE MED EN FAGDYGTIG PERSON ELLER EN SOCIAL KOMPETENT PERSON?
- HAR KONTEKSTEN (MILJØET, RAMMEN) BETYDNING FOR INDLÆRING?

Hvem er jeg???

- ▶ Cand.scient i Idræt og Psykologi
- ▶ Gymnasielærer
- ▶ Fodbold: Træner, udøver, bestyrelsesmedlem

Målet for i dag:

- ▶ I skal blive klogere på, hvordan i kan sammensætte grupper
 - ▶ Imødekomme elevernes kritik omkring gruppeinddeling
 - ▶ Give jer argumenter for, hvorfor I har inddelt grupper som i har (teori, inddragelse af dem)

Planen for i dag:

1. **Forskning**: Hvad siger de kloge?
2. **Før**: Før gruppen dannes
3. **Under**: Hvordan får vi dannet grupper
4. **Efter**: Når gruppen er dannet
5. **"Opskriften"**
6. **Spørgsmål?**

Snak med sidemand:

Hvad er din største udfordring
ift. gruppedannelse i din
hverdag??

Del 1:

Forskning -

Hvad siger

de

kloge??

Ny undersøgelse fra EVA: Faglig og social trivsel kan ikke skilles ad (2019)

At stå alene tilbage

- ▶ I gymnasiet er fordelingen med første- og andenvælger for det meste lagt på hylden, men derfor kan gruppedannelse stadig give **en knude i maven.**
- ▶ Mange af de interviewede elever i undersøgelsen ser det som en stor **udfordring, når klassen selv skal vælge grupper.**
- ▶ “Det er **vigtigt for elevernes trivsel, at lærerne tager ansvar for gruppedannelsesprocesserne.** Som skole kan man fremme elevernes faglige trivsel ved at understøtte en god samarbejdskultur i klassen igennem lærerstyrede grupper”

Ny undersøgelse fra EVA: Faglig og social trivsel kan ikke skilles ad (2019)

(Del 1) Overskrift: 5.1.2 Læreren styring af gruppedannelser er vigtig for klassens trivsel

- ▶ En stram styring af gruppedannelsen kan sikre, at alle elever bliver inkluderet i det faglige fællesskab
- ▶ Når læreren danner grupperne, bliver eleverne tvunget til at få øjnene op for nye samarbejdsrelationer med elever, de ellers ikke ville have valgt.
- ▶ Eleverne påpeger, at når de selv vælger grupper, har det visse ulemper, fx grupper af venner, der har svært ved at fastholde et fagligt fokus, eller elever, der står tilbage, når de andre har valgt grupper.
 - ▶ *Jeg synes, at det er til grin, når vi selv skal vælge grupper, for der er altid en eller to tabere, som sidder og ikke er blevet valgt. Det burde man klart afskaffe. Læreren skal lave dem, synes jeg. Det bliver et totalt socialt eksperiment, når man får lov til at vælge dem selv, så står der altid to- tre tilbage, og deres selvværd bliver bare trampet ned (Elev 1)*

Ny undersøgelse fra EVA: Faglig og social trivsel kan ikke skilles ad (2019)

(Del 2) Overskrift: 5.1.2 Lærersens styring af gruppedannelser er vigtig for klassens trivsel

- ▶ Nogle elever giver dog udtryk for, at de gerne selv vil vælge grupper eller have indflydelse på gruppedannelsen.
 - ▶ *I biologi laver vi meget gruppearbejde (...). Og der har vi fundet ud af, hvem vi arbejder godt sammen med. Og der er det superrart, at jeg får lov til at arbejde med dem, jeg har lyst til – så har vi samme ambitionsniveau (Elev 2)*
- ▶ Citatet illustrerer, at det kan være svært at samarbejde, hvis det faglige niveau eller ambitionsniveauet er meget forskelligt.
- ▶ Elever peger også på, at det er vigtigt, at være tryk ved dem, man er i gruppe med - nogle elever har svært ved at sige deres behov højt
- ▶ Derudover bør elevernes medbestemmelse fx i forhold til gruppedannelse være baseret på lærersens faglige vurderinger snarere end personlige relationer mellem eleverne

De vigtigste pointer

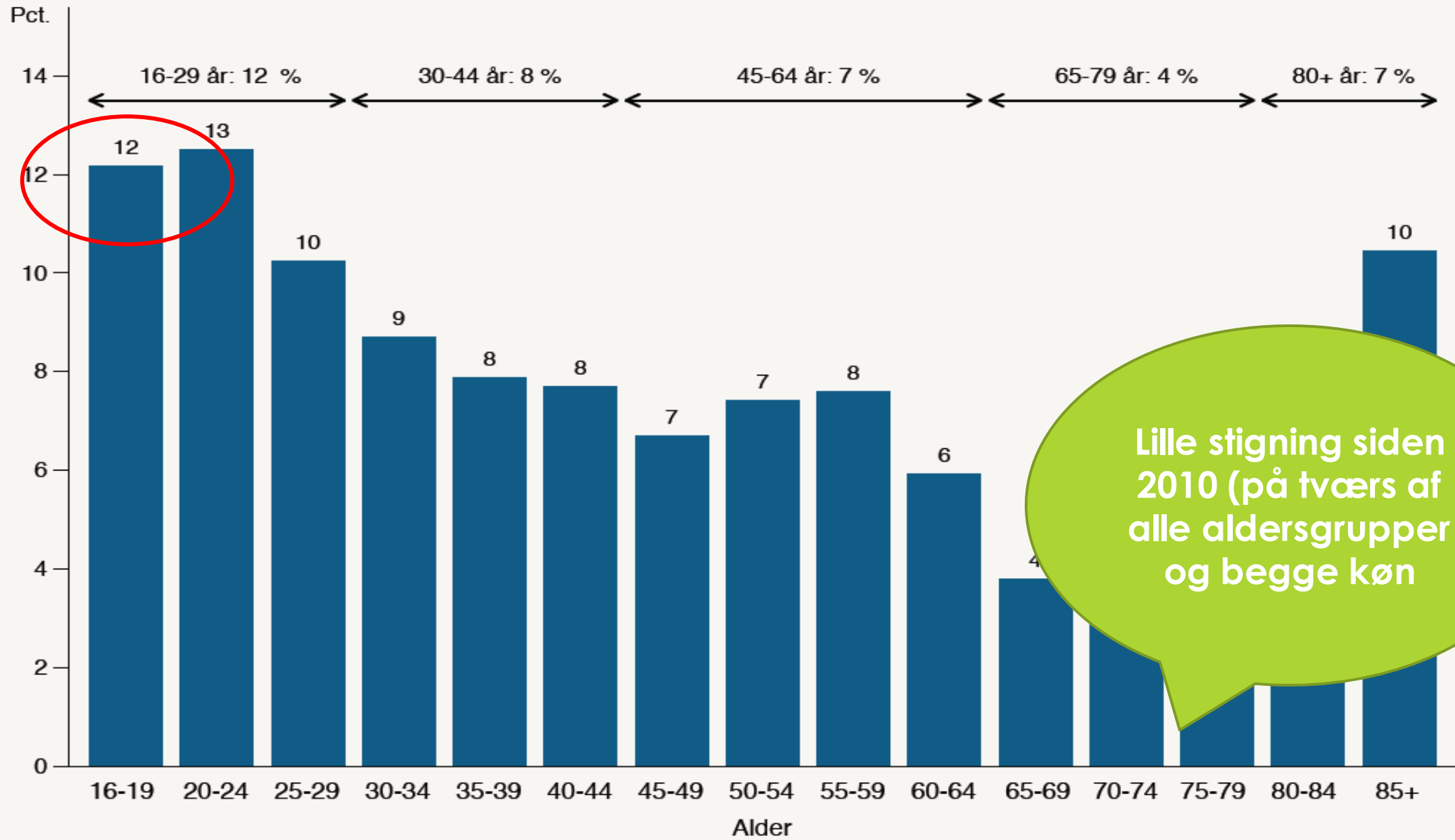

- ▶ *Stor udfordring, når klassen selv skal vælge grupper.*
- ▶ *Vigtigt for elevernes trivsel, at lærerne tager ansvar for gruppedannelsen*
 - ▶ *Elev 1: Læreren skal lave grupper*
 - ▶ *Elev 2: Vil gerne have medbestemmelse*
- ▶ *At være tryk ved gruppen er vigtigt*

Ensomhed

- Hvor stort er
problemet? Og
hvem berør det?

Min lærer Hanne sagde:
*"I dag skal vi lave
gruppearbejde. I skal
finde sammen med
dem, I vil arbejde
sammen med nu!"*

*"Så sad jeg igen der
alene og havde ikke
nogen gruppe"*

Del 2: Før

- Før
gruppen
dannes

Hvad er en gruppe??

- ▶ En gruppe er en samling af personer, som arbejder sammen om en fælles målsætning, som gruppens medlemmer gensidigt er ansvarlige for.

Fodboldanalogi:

- ▶ Et fodboldhold består fx af 11 spillere, der udskiftningsspillere.
- ▶ Træneren definerer hvem, der har hvilke roller, og hvordan de skal samarbejde for at nå en fælles målsætning, fx at ende i top ti.
- ▶ Spillerne har hver deres spidskompetencer. Nogle er bedre som angivere, andre er bedre som forsvarere osv. → komplementære kompetencer.

Lad os prøve at
tænke på
gruppearbejdet
på samme måde!

Hvordan dannes
og udvikles en
gruppe?

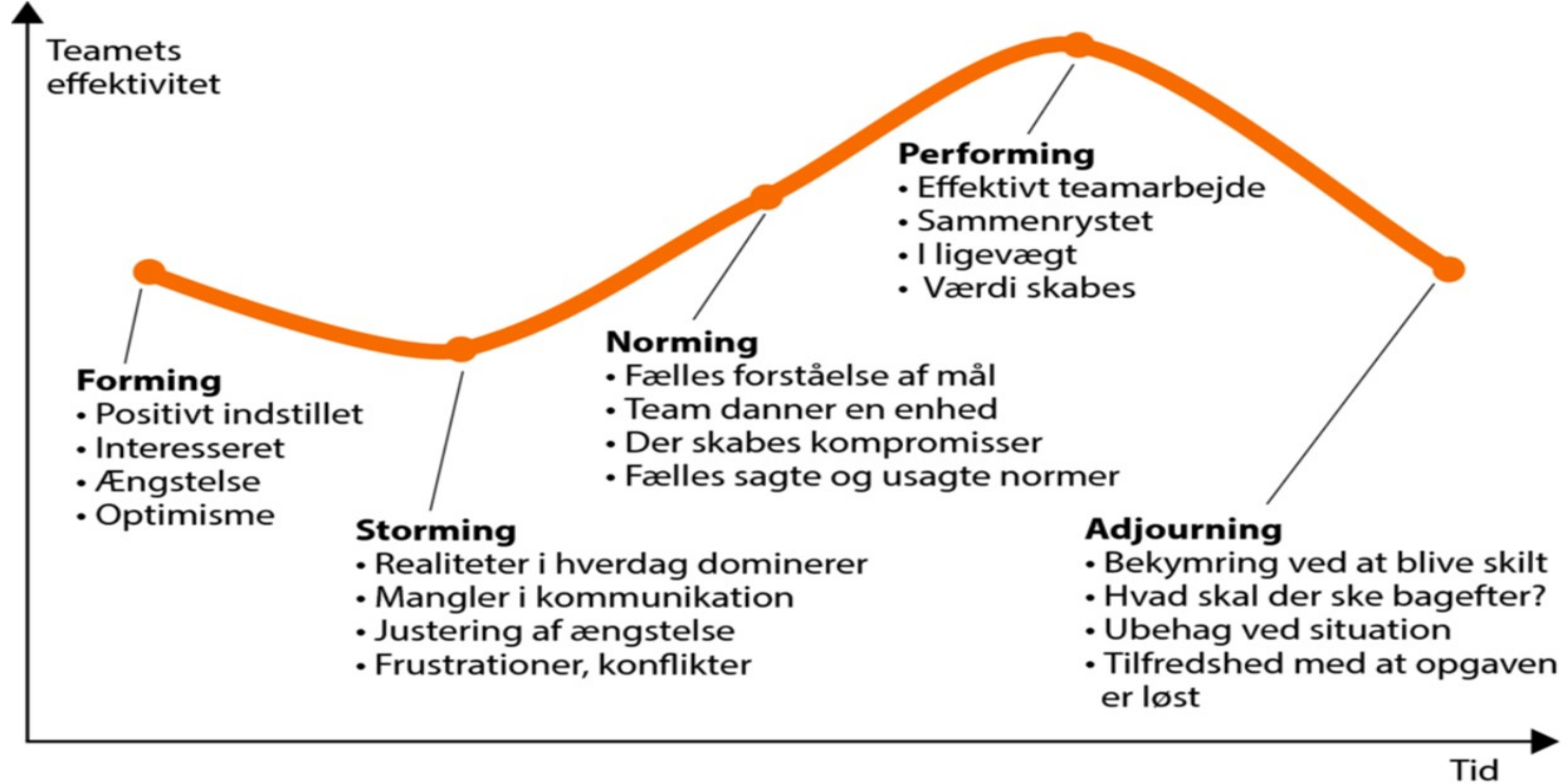

Illustration 5.1
Teamarbejdets 5 udviklingsstadier
Kilde: Tuckman 1965 samt Tuckman & Jensen 1977

Forming/*Dannelsesfasen*

- **GRUPPEN DEFINERER SIG SELV SOM GRUPPE.**
- **RETNING OG MÅL.**
- **GRUPPEMEDLEMMERNE LÆRER HINANDEN AT KENDE OG DEFINERER SPILLEREGLER.**
- **ALLE GRUPPEMEDLEMMER SKAL HAVE EN VIGTIG ROLLE I GRUPPEN.**

Storming/Markeringsfasen:

- GRUPPEMEDLEMMERNE TAGER INDIVIDUELLE ANSVAR.
- MEDLEMMERNE KONKURRERER OM STATUS OG ROLLER - DER OPSTÅR LET KONFLIKTER

Norming/*Normfasen*:

- GRUPPENS MEDLEMMER REFLEKTERER OVER EN FORMULERING AF NORMER OG MÅLSÆTNING
- MEDLEMMERNE KNYTTER SIG TIL HINANDEN, BEGYNDER AT ACCEPTERE GRUPPENS NORMER OG DE UDSKURTE ROLLER,
- TILLID OG MOTIVATION STIGER.
- .

Performing/*Præstationsfasen*

- GRUPPEIDENTITET STYRKES.
- STÆRKT SAMMENHOLD OG SAMMENHÆNGSKRAFT.
- MEDLEMMERNE FOKUSERER PÅ GRUPPENS MÅL OG PÅ AT UDFØRE DE OPGAVER, DER ER NØDVENDIG FOR AT NÅ DET.

Cirkulær proces frem for fasemodel

Vigtigt at gøre
eleverne
opmærksomme
på de
forskellige faser

Del 3: Under

- Hvordan
får vi
dannet
grupper?

Mange forskellige måder at danne grupper!!

1. Tilfældig fordeling fx tællemetoden, alfabetisk, som de sidder
2. Selvvalgte grupper
3. Lærervalgte grupper
 - ▶ De mest/mindst engagerede sammen
 - ▶ Homogene eller heterogene grupper?
 - ▶ *Jeg har en god fornemmelse af, hvem der kan sammen!*
 - ▶ Bekendtskab eller kammeratskab, køn eller alder
4. Inddrag elever
 - ▶ Giv eleverne mulighed for at ønske nogle de gerne vil arbejde sammen med.

Inspiration til gruppeinddeling

- **MBTI**
- **Belbins teamroller**
- **Whole brain**
- **Adizes**

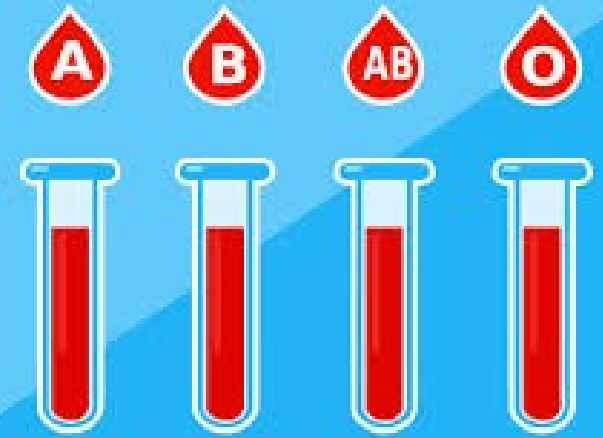

Overordnede spørgsmål til eleverne:

- ▶ Hvad forventer du af dette forløb med gruppearbejde
- ▶ Hvilke forventninger har du til dig selv i gruppen
- ▶ Hvad er dine forventninger til de andre medlemmer i gruppen

Fordele og ulemper ved typetest

Ulemper:

- ▶ Problematisk hvis eleven ser en rolle som statisk og et udtryk for egenskaber hos den enkelte, der er uafhængigt af de sociale rammer og relationer som er i gruppen.
- ▶ Det er elevernes egen vurdering – selvrapportering, over er/underdrivelse
- ▶ Forskelligt hvor nuanceret en beskrivelse man får ud af testen.
- ▶ Det kan være et kæmpe puslespil at danne grupper ud fra typetest.

Fordele

- ▶ Skaber øget indsigt og forståelse for egen og andre menneskers adfærd.
- ▶ En typetest kan synliggøre, at der er forskellige roller, som skal varetages i en gruppe.
- ▶ Kan give en forståelse for, hvorfor vi som mennesker reagerer forskelligt i arbejdssituationer og under pres.

Dimension	Præference A	Præference B
Energi	Ekstrovert (E)	Introvert (I)
Informationer	Sansning (S)	Intuition (N)
Beslutninger	Tænkning (T)	Følen (F)
Organisering	Vurderende (J)	Opfattende (P)

MBTI typetabel:

ISTJ	ISFJ	INFJ	INTJ
ISTP	ISFP	INFP	INTP
ESTP	ESFP	ENFP	ENTP
ESTJ	ESFJ	ENFJ	ENTJ

Myers-Briggs Type Indikator (MBTI)

Myers-Briggs Type indikator (MBTI)

Dimension	Præference	
	A	B
Energi	Ekstrovert (E)	Introvert (I)
Informationer	Sansning (S)	Intuition (N)
Beslutninger	Tænkning (T)	Følen (F)
Organisering	Vurderende (J)	Opfattende (P)

MBTI typetabel:

ISTJ	ISFJ	INFJ	INTJ
ISTP	ISFP	INFP	INTP
ESTP	ESFP	ENFP	ENTP
ESTJ	ESFJ	ENFJ	ENTJ

Hvad er din MBTI-kode??

1: Hvorfra henter du din energi?

E - Ekstrovert	I - Introvert
Social	Privat
Taler meget	Er mere stille
Når de taler, er det ikke altid helt gennemtænkt	Når de tænker, får de ikke altid udtrykt disse tanker i tale
Taler for at tænke	Tænker, før de taler
Har ofte et meget aktivt kropssprog	Har ofte et mere lukket kropssprog

Er du mest E eller I?

2: Hvordan henter du informationer?

S - Sansning	N - Intuition
Fakta	Muligheder
Detaljer	Det store overblik
Hvad tingene er her og nu	Hvad det kan udvikle sig til
Mest praktisk	Mere abstrakt
Fokuserer på de 5 sanser	Intuitiv med fokus på "den 6. sans"

Er du mest S eller N?

3: Hvordan træffer du beslutninger?

T - Tænkning	F - Følen
Analyserer	Sympatiserer
Mere objektiv	Mere subjektiv
Lægger vægt på principper og analytisk sandhed	Lægger vægt på menneskelige behov og værdier
Ser på de økonomiske facts	Ser på de menneskelige relationer
Tænker længe, før der træffes en beslutning – som de så fastholder	Træffer hurtigt en beslutning – som de muligvis ændrer igen

Er du mest T eller F?

4: Hvordan organiserer du dit liv?

Er du mest J eller P?

J - Vurderende	P - Opfattende
Planlægning	Spontanitet
Har fokus på beslutninger	Har fokus på informationer
Vil gerne skabe resultater nu	Vil gerne holde alle muligheder åbne
Kan lide at afslutte opgaver, før man tager fat på en ny	Kan lide at skifte rundt mellem opgaverne
Ønsker at skabe systemer og kontrol	Ønsker at holde muligheder

Hvad er din MBTI-kode??

Hvordan bruger man MBTI i klassen?

- ▶ **Individuelt:** Alle elever finder frem til den MBTI-kode, der passer bedst til dem.
- ▶ **I tilfældige grupper:** Tag en runde, hvor hvert individ skiftevis er i fokus (ca. 5 min) – De andre vælger en MBTI kode de mener passer på fokuspersonen (Fokuspersion må ikke sige noget!)
- ▶ Læreren kan dernæst sammensætte grupper på baggrund af disse koder
 - ▶ Overvej om gruppen skal være heterogen eller homogen?
- ▶ Denne typetest kan også anvendes, når grupperne er dannet.

Belbin

Belbins teamroller

Den britiske forsker Meredith Belbin har beskrevet 9 roller, som kan opdeles i 3 grupper:

- ▶ **Tænkroller**
- ▶ **Sociale roller**
- ▶ **Handleroller**

Nogle roller virker naturlige ift. personlighed.

Det kan være nødvendigt at varetage flere roller end lige den, der ligger mest naturligt til det enkelte teammedlem. Især hvis der er tale om en lille gruppe

Belbins teamroller

Tænkroller

Centralt: at få nye ideer, analysere bestemte situationer eller at have specialistviden på et område.

- ▶ **Ideperson**: Ser problemstillinger fra nye vinkler. Er ofte begavet og kreativ, men kan også være glemsom og følsom over for kritik.
- ▶ **Analysator**: Ser alle rationelle sider af en sag. Er objektiv, nøgtern og analytisk, men kan også opfattes som kritisk og skeptisk.
- ▶ **Specialist**: Bidrager med specialviden og tekniske færdigheder. Har stærkt fagligt engagement og selvtillid. Kan isolere sig og være uinteresseret i andre mennesker.

Belbins teamroller

Sociale roller

Centralt: den sociale relation til andre og evnen til at kommunikere.

- ▶ **Koordinator:** Klargør mål og tager ansvar for at træffe beslutninger. Har overblik, selvtillid, kan prioritere, og er ofte god til at se andres talenter. Fare for at denne bliver for dominerende og manipulerende.
- ▶ **Kontaktskaber:** Udadvendt, entusiastisk, nysgerrig og god til at kommunikere. Taler meget og kan være lidt overfladisk.
- ▶ **Formidler:** Socialt orienteret, udadvendt og iagttagende. Diplomatisk og fleksibel og en god lytter. Skaber et godt klima. Kan være ubeslutsom og usikker i afgørende situationer.

Belbins teamroller

Handleroller:

Centralt: gør ting!, fx starter noget op, organiserer eller afslutter.

- ▶ **Opstarter:** Dynamisk og rastløs. *Udfordrer* det etablerede og finder veje uden om forhindringer. Kan også være utålmodig, påståelig og stædig.
- ▶ **Organisator:** Realistisk og praktisk, pålidelig og god til at få gennemført ting. Kan være ufleksibel og langsom til at tilpasse sig nye muligheder.
- ▶ **Afslutter.** Omhyggelig og samvittighedsfuld. Sikrer, at der ikke er sket fejl - Er perfektionistisk og vedholdende. Kan have tendens til at bekymre sig unødvendigt.

Hvordan bruger man Belbins model i klassen??

- ▶ Eleverne skal reflekterer over og vælge, hvilken/hvilke roller der passer bedst på dem – muligvis kan de identificere sig selv med flere roller.
- ▶ Ud fra elevernes besvarelser kan læreren sammensætte grupper, hvor de forskellige roller er repræsenteret.

Belbins teamroller

Kan du genkende disse roller fra dit lærerværelse/team el. lign?

Tænkroller

- ▶ Ideperson, Analytiker, Specialist

Sociale roller

- ▶ Koordinator, Kontaktskaber, Formidler

Handleroller

- ▶ Opstarter, Organisator, Afslutter

whole brain

Whole Brain måler...

- Ikke færdigheder
- Ikke personlighed
- Ikke evner eller adfærd
- Ikke intelligens
- Ikke endegyldigt eller entydigt

➔ Men præferencer

En præference er en persons foretrukne eller typiske måde at handle, tænke og føle på.

... Whole Brain handler om at synliggøre gruppens værdifulde forskelligheder!

Det rationelle
jeg
Hvad?

Det eksperimenterende
jeg
Hvorfor?

Det praktiske
jeg
Hvordan?

Det relationelle
jeg
Hvem?

Hvordan bruger man Whole Brain i klassen??

- ▶ Eleverne skal reflekterer over og vælge, hvilken farve der passer bedst på dem
- ▶ Ud fra elevernes valg kan læreren sammensætte grupper, hvor de forskellige farver er repræsenteret.
 - ▶ Fordel: Denne test er simpel.

Adizes

Adizes

Ledelsesrolle	Producent	Administrator	Entreprenør	Integrator
Interesserer sig for	Hvad, Her og nu	Hvordan, System/Regler	Hvad ellers, Hvorfor, Hvorfor ikke, Udvikling	Hvem, Team Social
Yder	Resultater	Styring	Ændring	Sammenhold
Produkt/proces	Produkt	Proces	Produkt	Proces
Sigte/tidshorisont	Kort	Kort	Lang	Lang
Drift/udvikling	Drift	Drift	Udvikling	Udvikling
Krav	Handlekraft, Viden	Analytiske evner, Ordenssans	Kreativitet, Risikovilje, Vedholdenhed	Samarbejdsevne, Politisk sans

Anden inspiration:

- ▶ NEO-PI-R test
- ▶ DISC-Analyse
- ▶ Big Five
- ▶ Læringsstile
- ▶ mm.

Snak med sidemand:

Er der nogle af de nævnte metoder, som du kan se dig selv benytte til gruppeinddeling???

Del 4: Efter

- Når gruppen er
dannet

Forventningsafstemning

- ▶ Lærere/jeres forventninger til eleverne
- ▶ Elevernes forventninger til gruppen.

Afsæt tid til at grupperne kan arbejde med "gruppen"

- ▶ Tuckman – gruppen vil gennemgå forskellige faser – herunder konflikter
- ▶ Evt. typetest i gruppen
- ▶ Samarbejdsaftale

Samarbejdsaftale/gruppekontrakt

Forslag til indhold

- ▶ Navne på gruppemedlemmer
- ▶ Regler for kommunikation
- ▶ Aftaler for fx fremmøde, fravær, samarbejde mm.
- ▶ Ambitionsniveau
- ▶ Værdier
- ▶ Vægtning af faglighed overfor det sociale
- ▶ Regler for konfliktløsning

Alle gruppemedlemmer skriver under på kontrakten

Individuel forberedelse til gruppekontrakt

Eleverne skal have tid til individuelt at forberede sig på gruppekontrakten (10-15 min)

- ▶ Hvordan prioriterer du skolearbejdet i forhold til andre forpligtelser og interesser?
- ▶ Hvad er dit ambitionsniveau? (Hvis der skulle gives karakterer, hvad er så dit mål?)
- ▶ Hvad gør man, hvis man ikke kommer en dag? Hvornår og hvordan melder man det til de andre?
- ▶ Hvad medfører det, hvis der er en i gruppen, der ikke har lavet sit arbejde?
- ▶ *Skal vi forberede os før vi mødes? Hvis ja, hvad så hvis én ikke har forberedt sig?*
- ▶ Hvordan skal tonen være i gruppen? (faglig, plads til sjov, hyggelig)
- ▶ Hvordan synes du at en evt. konflikt i gruppen skal løses?

Samarbejdsaftale/gruppekontrakt

- ▶ De individuelle svar bruges som udgangspunkt for gruppekontrakten.
- ▶ Gruppens medlemmer gør rede for, hvad de har skrevet ned, og gruppen afklarer, om der er forskellige forventninger, og hvad baggrunden for disse er.
- ▶ På den baggrund udformes gruppekontrakten som en række regler for gruppearbejdet.

Der skal afsættes tid, hvis man vælger at følge opskriften!

1. **Informer:** Informer eleverne om de typiske faser i gruppearbejde
2. **Udvælg:** Udvælg en metode at fordele grupper ud fra (MBTI, Belbin, Whole brain el. andet)
3. **Afsæt tid:** Afsæt tid til forventningsafstemning, samarbejdsaftale i gruppen.

Er du blevet klogere på,
hvordan du kan
sammensætte grupper i
forbindelse med IØ
eksamen?

The image features a dark blue background with several white circles of varying sizes scattered across it. In the top right corner, there is a vertical lime green rectangle. The text 'Spørsmål??' is centered in a light gray, sans-serif font. The word 'Spørsmål' is partially obscured by a large white circle on the left, and the two question marks are positioned over a large white circle on the right.

Spørsmål??